

MUSTAFA ÇAĞLARIN

25 nci Sanaat Yılı

Jübilesi

MUSTAFA ÇAĞLAR'IN TERCÜMEİ HALİ

Kıymetli ses san'atkârı Mustafa Çağlar, bu günkü musiki bilgisini uzun bir çalışma devresinden sonra iktisab etmiş ve halen ses san'atkârları arasında işgal ettiği mevkie yükselmiştir.

1909 senesinde Midilli Adası'nda Kapyra köyünde doğan Mustafa Çağlar, 1923 senesinde mübadil olarak ana vatana gelmiş ve Ayvalıkta yerleşmiştir. Daha çok küçük yaşlarında sesinin güzelliği ile nazarı dikkati çekmekte olduğu için Ayvalıktaki Türk Ocağında teşekkül etmiş olan musiki koluna devam etmeğe başlamıştır. Askerliğini yapmak üzere orduya iltihak ettiği zaman, ahlâkının temizliği ile kendini etrafına sevdiren Mustafa Çağlar'ın sesinin güzelliği, o zaman Balıkesir'deki 2. ci Kolor-dunun kumandanı bulunan ve musikiye karşı derin bir sevgi besleyen Ali Hikmet Paşa merhum, takdir ederek, kendisinin yanına aldırılmıştır. Balıkesir'de hanende Arap Cemal, kemanî Haşim, kanunî Nazmi Beylerin başında buldukları musiki muhitine girerek bu kıymetli hocaların yardımile musiki malûmatını ilerletmeye başlamıştır.

Askerliği bitince yine oradaki hocalarının delâletile, İstanbul'da hususî bir Konservatuvar mahiyetinde bulunan, bir çok talebe yetiştiren ve konserler veren "Darü'talim-i Musiki Cemiyeti" ne gönderilmiş ve orada başta Fahri Kopuz olmak üzere kıymetli hocalardan istifade etmiştir. Darü'talim-i Musiki Cemiyeti'nde çalıştığı sıralarda şöhretini yapmaya başlamış ve 1932-1933 senelerinde bu hey'etin İstanbul Radyosunda verdiği konserlere iştirâk ettiği gibi, o sene Sahibinin Sesi Müessesesinde de ilk plâklarını doldurmuştur.

1938 senesinde Ankara Radyosunun faaliyete geçmesi üzerine yapılan dâveti kabul ederek Ankara Radyosuna girmiş ve mütemadi çalışmaları sayesinde 1940 senesinde yapılan imtihanı kazanarak «A» kategorisi solistleri arasına girmeye muvaffak olmuştur. Üç sene sonra da repertitör muavinliğine seçilmiştir. 1946 senesinde radyodan ayrılarak İstanbul'a gelmiş ve İstanbul Konservatuvarı Türk Musikisi İcra Hey'etine solist olarak girmiştir. Halen Konservatuvar İcra Hey'etindeki bu vazifesine devam etmektedir.

Kendisi evli olup Ülfet isminde bir kızı vardır.

Gönlümün çöllerinde ezeli aşinalarından Mustafa Çağlar
Neyzen : Tevfik

Atatürk filminin hazırlanmasını tetkik için Memleketimizi
ziyaret eden artist Douglas Fairbanks Türk Musikisi
Sanatkârlarile bir arada

Mustafa Çağlar'ın san'at hayatının tam 23 senesini, tâ Büyük Postahanenin üstündeki radyonun bir tanecik stüdyosunun, özlü fakat sevimli havasından bu tarafa, ellerimle tutmuş gibi biliyorum. Sanatına olduğu kadar büyük küçük dostlarına da vefa ve sadakatle bağlı kalması, onun sonradan edinme bir marifeti değil, belki temiz kalbine Allahın bağışladığı bir meziyettir.

Türk musikisi bahsinin hangi köşesine ait hâtıralarımı yoklasam, tathî yüzlü ve gizli neş'esile karşıma Mustafa Çağlar çıkar. Hele 1937 den bu güne örnekleri çoğalan ve çoğalmakta devam eden ilk klâsik Türk musikisi korosunu kurmağa çalıştığım o heyecanlı amatör çalışmalarımızın başlıca erkânından olduğunu hiç unutmam. Sonra Ankara Radyosu, harb yılları, gece gündüz çalışmalarımız ve nihayet İstanbul Radyosu, yine Mustafa Çağlar benim karşımda, ben onun karşısındayım.. Demek, şöyle böyle derken 25 yıl geçirmişiz. Ama boşuna değil. Mustafa Çağlar'ı bu 25 yılın ötesinde bulmak başbaşa bir saadettir. İkimize de dua edelim; inşallah 50 ci yılına da yettiririm..

MESUT CEMİL

Mustafa Çağlar'ı, bundan takriben 22-23 sene evvel, Şehzadebaşı'nda bir kıraathanede Udî Fahri Kopuz'un idaresindeki «Darüttalim-i Musiki Hey'eti» ile ilk def'a dinlerken, hiç unutmam, bana çocukluk devirlerimizin mehtaplı gece âlemlerinde Kandilli, Küçüksoy sahillerinden kopup Bebek koylarına kadar akseden Bahriyeli Şehab'ın bülbül gibi şakrak sesile okuduğu şarkıları ve bilhassa inci dizisi gibi nağmelerle içiçe meyanlı taksimlerini hatırlatmıştır.

O tarihlerde Mustafa Çağlar'ın sesini bizzat ölçdüm ve nefesini 48 saniye imtidat ettirdiğinin şahidi olmuşdum. Bu mazarîyet değme hânendelere nâsib olmamıştır, zannındayım.

Zamanımızın ikinci bir «Şehab» ı Mustafa Çağlar, kimseyi taklide yeltenmeksizin kendine mahsus bir tavr-u edâ ile herhangi bir şarkı ve türküyü bir oktav tizinden serbest okuyabilir. Tevazu'u ile, ciddiyetle ve hüsnü ahlâkile kendisini sevdiren ve yarım asır evvelki Boğaziçi'nin mehtab âlemlerini yaşatan ve o âlemlerin müştâkı biz yaştakilerin musiki zevklerini tatmin eden Çağlar'a saadetler ve muvaffakiyetler dilerim.

R. FERSAN

Ben, Mustafa Çağlar'ı yazılarımda haklı olarak o kadar medh etdim ki, vereceği konser münasebeti ile onun yüksek san'at hususiyetlerinden tekrar bahsetmeği zâid görüyorum.

Mustafa Çağlar, devrimizin en kuvvetli hânendesidir. Onda bize, mâzinin Nedimlerini, Şehablarını, Üsküdarlı Fuadlerini yâd etdiren bir âbide hâli vardır.

Dikkat ederim: hangi okuyucu Mustafa Çağlar'a burun kıvrmağa başlarsa, onun inhitat devrine girdiğini derhal anlarım. Mustafa Çağlar'ın tabiatını cebr etmeyerek (mansur) akordunda isterse (tiz nevâ) yı kolayca tutabilmesi nicelerin ağızlarının suyunu hasretle, hattâ hasedle akıtmışdır.

Okuyuş tarzında ona mahsus coşmalar vardır. Bu tertemiz hançereden fıskıran ses, sanki onu fezâyâ fırlatacakmış gibi bütün vücudünde bir sarsıntı yapar. Mustafa Çağlar o zaman sinisini dolduran bedayi' bürkanına yol verir ve bu parlayışlar çok defa alkış tufanlarını bile basdırır.

Mustafa Çağlar, sesi ile hem muarızlarının, hem takdirkârlarının sesini basdıran bir hârikadır.

REFİ' CEVAD ULUNAY

ÇAĞLARDAN

ÇAĞLARA

Ben, Anadolu'nun bitmez-tükenmez bir hâzine olduğunu bilirim : Buldukları yerlerde ona iyi eğilmesini bilenler, muhakkak bir cevher daha keşfederler.

İşte, vaktiyle, bir büyük asker de bu dikkati, bu şefkati göstermekle, Mustafa Çağlar'ı Mehmetçik ummanından bir inci gibi çekip çıkarmış ve musiki dünyamıza hediye etmiştir.

Mustafa Çağlar'ın hançeresinde memleketin uzak dağlarında yankılanan öz halk sesini dinler ve içlenirim.

Benim soyadı adaşım, halk'taki eşsiz ham maddenin imkânına kavuşup işlendiği zaman nasıl üstün değerli, üstün kaliteli bir şey olabileceğinin canlı bir delilidir.

Halkta nice kıymetler yatıyor; biz gafiller ondan habersiz..

Ezelî gerçek onlar, iğreti yalan biziz.

Onlar bir uçtan ermiş, ham ervah olan biziz..

BEHÇET KEMAL ÇAĞLAR

Bir insanın her giydiğini yakışdırması, pek az rastlanan zevklerdenendir. Bu ta'rif ile bir hanendenin de, musikimizin her branşından bir eseri, o kısma hâs üslûp ve edâ ile okuyabilmesini, işte her giydiğini yakıştıranlara benzetirim. Mustafa Çağlar da bu sırra erebilen hanendelerimizden biridir. O bu zevkini, İstanbul Belediye Konservatuvarına intisap ile, gusto sahibi hocalarının yanında büsbütün olgunlaştırdı. Çağlar'ın bu vadideki çalışmalarını, yeni yetişen kıymetlerimiz için örnek ittihaz etmelerini temenni ederim.

HALİL CAN

Mustafa Çağlar, Memleketimizde yegâne normal sesle, mikrofondan istianeye tenezzül etmeyen bir hanendemizdir.

Hafızası kuvvetli, bilgili, pürüzsüz okumaya muktedir bir şahsiyet-i musikiyyedir.

Vücudu ile iftihar ederim.

DÜRRÜ TURAN

Oğlum Mustafa Çağlar,

1931 senesi Haziran ayında arkadaşım Kemanî Haşim'in mektubu ile o vakit Balıkesir Kolordu Kumandanı Merhum Ali Hikmet Paşa tavsiyesi üzerine bana gelmiş idi. O sene Daruttalim Musuki Hey'eti, Kız Kulesi Parkında konserler vermekte idi. Mustafa'yı da hey'etime dahil ettik. Mustafa o zaman pek az eser bildiği ve her konserde aynı eserleri tekrarladığı halde çok beğeniliyor ve çok alkışlanıyordu. Yaz sezonu bittikten sonra derslere başladık. Mustafa, yılmaz bir gayretle çalışıyor, günden güne terakki ediyordu. Ve bu gayreti sayesinde kendisini herkese sevdiren Mustafa Çağlar'ın senâsını duydukça bu yorgunluklarımın semeresini bana verdiği iftiharla övünüyorum.

Udî FAHRİ KOPUZ

Musiki hayatımda, şâirin dediği gibi :

«Biz ne âlemler, ne demler, bezm-i-cemler görmüşüz.»

Mustafa Çağlar da o gördüğüm hârikalardan biridir.

Bu değerli hânendenin bir eseri okuma tarzı artık günden güne nedret kesbeden bir san'at tezahürüdür. Mustafa Çağlar, nağmelerini İstanbul ufuklarına yayan, denizlere nakşeden bir artistdir.

Allah onu musikimize bağışlasın...

N. H. POYRAZ

BİZİM ÇAĞLAR

Kendisini 1938 de Ankara Radyosunda tanıdım. İlk gördüğüm anda bu iyi kalbli tertemiz insana gönül bağladım. Mustafa benim 17 senelik arkadaşımdır. Bu müddet zarfında ona bir gün bile kırılmamışım. O, çok nazik, son derece hassas, vefakâr ve müşfik bir arkadaş, sağlam bir karaktere sahip ve tam mânasile efendi bir insandır.

Midilli'den gelip Balıkesir'de askerlik vazifesini ikmal edip Kumandanı merhum Ali Hikmet Paşa'nın büyük himayesile eski Darüttalim-i Musiki Cemiyeti'ne intisap eden ve bu gün notasını bir gazete kolaylığıyla okuyan, bütün usulleri tereyağdan kıl çeker gibi, kolaylıkla vuran ve en çok beğendiğim tarafı, kimseyi taklit etmeyen Mustafa'ya ne kadar hayran olsam azdır.

O, piyasadan sırtı daha seneler senesi tuşa gelemiyecek bir yaşta çekildi. Ona yapılan oldukça cazib teklifleri yakinen bildiğim için: «Mustafa sen sahnede okumamış insan değilsin ki, çoluğun çocuğun var, fırsat kaçırma..» dedim. Bana: «Necmi, sen o hayatı bilmezsin, Allah da bildirmesin. Çok acı ve üzücü tarafları vardır. Ben, ekmeğimi yiyip, şu arkamdaki elbiseyi giyip şu evin kirasını verebiliyorum ya, şükrolsun Allahıma. Bana bu kâfi...» diye bana cevap verdi.

Çağlar, bilseniz ne kadar gözü tok bir insandır.

Hayatımın en zevkli işlerinden biri de, Çağlar'ın jübilesi ile meşguliyetim oldu. Çağlar, inşallah ellinci yılını da kutlamak saadetini Allah bizlerden esirgemez.

NECMİ RIZA AHISKAN

M U S T A F A Ç A Ğ L A R

Çağlar, benim görüşümle, her şeyden evvel hakikaten çağlayan, su gibi tertemiz bir kalbe ve billûr gibi lekesiz ahlâka sahip bir san'atkârdır. Sesindeki hususiyet de kendisine has bir tavır taşımaktadır. Şelâle gibi akan gür sesini Allah kısmasın. Jübilesi dolayısıyla kendini candan tebrik eder, uzun ömürler dilerim.

SADİ İŞILAY

Sevgili ve aziz kardeşim Mustafa Çağlar'ı, eriştiği bu mutlu günden dolayı candan tebrik ederim. Hayatını musikiye vakfeden ve kendini bu sahada yurda sevdiren bu dostumun nice yıllar çağlamasını Tanrıdan niyaz ederim.

HAKKI DERMAN

Mustafa Çağlar, Türk musikisi sahasında gerek musiki bilgisi ve ses kudreti, gerekse sempatik bir san'atkâr olması dolayısıyla kalblerimizde ebedî olarak yaşıyacaktır. Onun mes'ut jübilesini candan kutlarım.

CEVDET ÇAĞLA

M U S T A F A Ç A Ğ L A R ' I N A S I L T A N I D I M , N A S I L T A N I R I M .

Sene 1932. Fatih tramvay durağında, Edirnekapi - Sağlık Dispanseri Başhekimisi olan Dr. Zühtü Rıza'nın evinde Cumartesi akşamları toplanmaktayız. Bu gecelerde şiirden, edebiyattan bahsedilir, müziğe büyük yer verilir. Musahip Zâde Celâl Bey, Bestekâr Nebil oğlu İsmail Hakkı Bey, Yesarî Asım, Mimar Arif Bey (Klarnet), Merhum Neyyire Neyir toplantının değişmez müdavimleridir. Bu o kadar cazip ve yüksek seviyeli bir toplantıdır ki, aramızda tâ. Beykoz'dan merhum Ahmet Mithat Efendi yalısından kalkıp gelenler bile vardır. Güftesi tarafımdan yazılmış olan «Beklerim her gün bu sahillerde mahzun böyle ben» şarkısı Nebil oğlu İsmail Hakkı tarafından o toplantılarda bes-telenmiş ve meşkedilmiştir. Böyle geçen günlerin birinde,

meclise, mahçup, mütevazî bir genç de getirilmişti.. Bir heves-kâr zannedildi, üzerinde durulmadı. Musiki nazariyatına ait konuşmalar bitip de sıra (İcra Faslı) na gelince, bir an odadakiler neye uğradıklarını şaşırıyorlar. Kapı dibinde oturan o mütevazî, köylü genç de odalardan taşan, caddeleri aşan bir ses tuğyanı başlamıştı. Filimlerde yüzlerce atlı arasında beyaz bir küheylana bindirilmiş olan Kahraman, nasıl diğer atlardan, atlılardan ayrılırsa, bu da öyle.. Sazın üstünde, diğer okuyucuların üstünde dolaşıp duruyor.. Mecliste bulunan yaşlılar eski devirleri andılar.. Aksaray camiinde okuduğu sabah ezanı, Yeni Bahçede, Unkapanında duyulan hafızlar devrini... Bu, haftalar, senelerce devam etti. O ses, o tuğyan bir mecraya sokuldu; kıyısı, köşesi alındı, zenginliğinden, revnakından hiç bir şey kayıp etmeden senelerce İstanbul ve Yurt semâlarında dalgalandı durdu..

1932-1955, 23 sene geçti... Onun sesini duydukça, alnında soğuk tülbent gezdirilen ateşli hastaların duyduğu huzuru duyuyorum. Güftesi bana ait olan bir çok şarkılar onun hançeresinde büsbütün ayrı bir ifade bulur... Bir iki kelime ile de «Onu nasıl tanırım» faslını kapatayım : Dostlarına sadık, dostluğuna güvenilir, çelebi, efendi bir san'atkârdır.

Dr. RAHMİ DUMAN

Misiki âleminin değerli okuyucularından eski dostum Mustafa Çağlar, san'atına âşık bu asil ruhlu insan, kalbimde yer tutmuş san'atkârlardan biridir. Bilhassa kendine has olan edâsiyle okuduğu Rumeli türkü ve destanlarında çok muvaffak olur. Şahikalara yükselelen sesi ile Türk kahramanlıklarını, zafer nağmeleri halinde semâlara ulaştırır.

Jübilesi münasebetiyle muvaffakiyet ve takdir dilerken Çağlar'dan musiki nâmına daha pek çok hizmetler bekleriz.

MUSTAFA NÂFİZ

Mustafa Çağlar için yazarken, muhayyelemde meşhur Şeyh Ahmet filminin büyük alâka ile takip edildiği günler canlandı. Filmin mevzuuna kudret katan nev'i şahsına münhasır muhrik birses hâlâ kulaklarımda çınlıyor: «Ay doğdu batmadı mı».

Ben onu her musikisever gibi ilk defa güzel sesi ile tanıdım. Ne yazık, şahsen tanışmam uzun seneler sonra kabil oldu. Anadolunun hassas, temiz ve mert ruhunu şahsında toplayan Mustafa'yı çok evvel tanımak ve arkadaş olmak isterdim. Çünkü tanışmadığımız seneler benim için kayıptır. Vatanî vazifem dolayısıyla Ankara'da bulunduğum bu mutlu günde onun san'at yıldönümüne kalben iştirâk eder, daha uzun seneler san'atımızda nûrunun parlamasını Tanrıdan niyaz ederim.

Dr. ALAEDDİN YAVAŞCA

Klâsik musikimizin en güzel örneklerinden, Rumeli türkülerinin en canlı parçalarına kadar, bütün eserlere hakkını veren, büyük san'atkâr Mustafa Çağlar hakkında uzun yazılar yazmak için kalemimi ve kendimi henüz çok küçük buluyorum.

Şöhret ile tevazuu aynı zamanda ve beraber yürütmüş olan temiz kalbli ve olgun san'atkâr Mustafa Çağlar ağabeyimizin daha çok uzun seneler çağlaması için duacıyım..

ZEKİ MÜREN

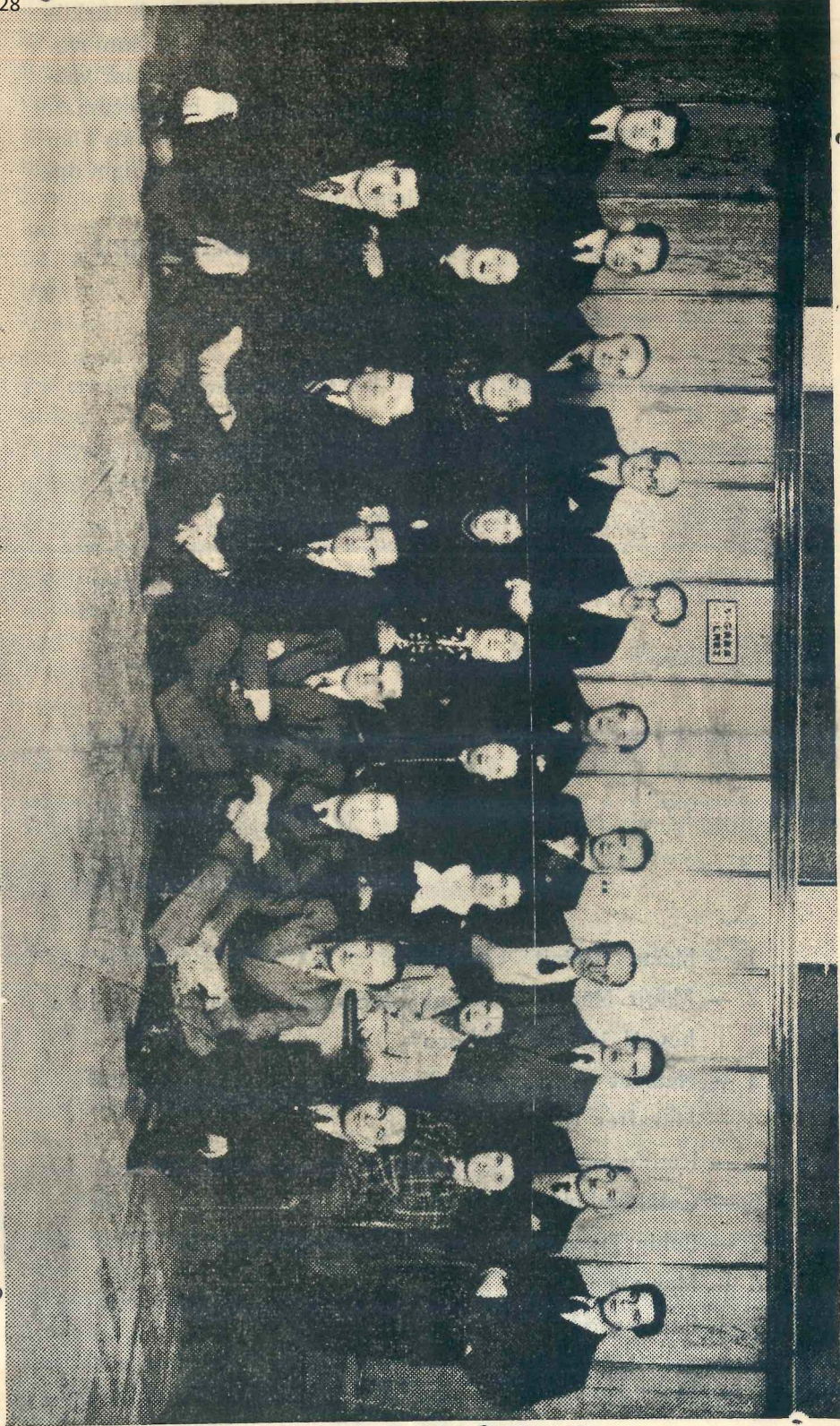
TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No KB_5228

PROGRAM

- 1 — Mesut Cemil «Açılış»
- 2 — Münir Nüreddin Selçuk İdaresinde Konservatuar İcra heyeti 100 kişilik koro
- 3 — Nefaret Yıldırım
- 4 — Muzaffer Birtan
- 5 — Radife Erten
- 6 — Celâl Sahin
- 7 — Şehir Tiyatrosu
- 8 — Mustafa Çağlar
- 9 — Perihan Sözeri
- 10 — Zeki Müren

NOT Sanatkârların vazifeleri dolayısıyla olan gecikmelerinden dolayı şimdiden özür dileriz.

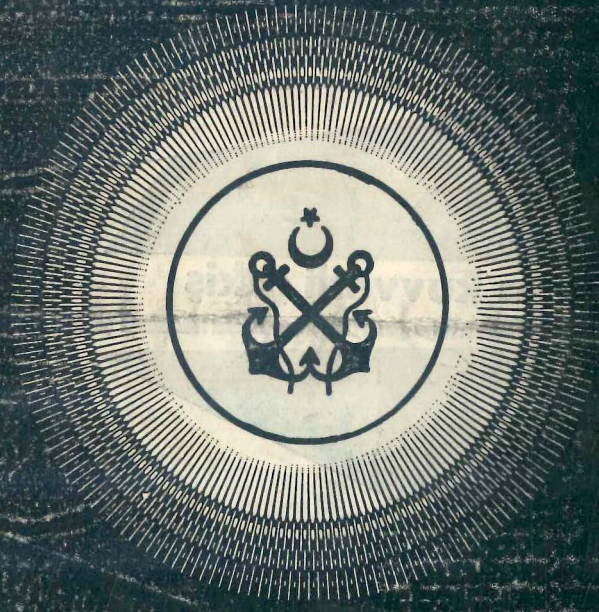
TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No KB_5228

Ankara Radyosunun 1939 senesindeki Türk musikisi Hey'eti

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No KB_5228

DENİZCİLİK BANKASI

*En Cazip ve En Zengin
Mevduat İkramiyeleri*

benzinde ekonomi

Yaktinden evvel ateşleme, buji teklemesi ve karbüratör keleşinin buzlanması gibi arızaları ortadan kaldırır, yakıtta tasarruf sağlar.

uzun araba ömrü

Pistonları, silindirleri ve yatakları harap eden vuruntuyu yok eder.

daha kuvvetli çekiş

Arabanın çekişini artırır, motorün tam randımanla çalışmasını sağlar.

YENİ VE ESKİ HER TİP
VE MARKA ARABANIN
HER MEVSİMDE EN
UYGUN YAKITI

Mobilgas